

Oponentský posudek dizertační práce

MUDr. Wanda Urbanová

Vývoj morfologie patra a tvaru zubního oblouku u pacienta s rozštěpem

Univerzita Karlova v Praze

Lékařská fakulta v Plzni

Oponent

Prof. MUDr. Jaroslav Racek, DrSc.

Ústav klinické a experimentální stomatologie

UK 1. LF a VFN

Rozsah práce dokumentace

Dizertace MUDr. Wandy Urbanové je předložena na 101 stránkách textu, včetně tabulek, obrazové dokumentace a je uzavřena seznamem literárních pramenů, datovaných převážně do posledního desetiletí. Strana 102 obsahuje seznam příloh. Bibliografie je doplněna výčtem vlastních publikací, ve kterých je MUDr. Urbanová prvním autorem. Rozsah práce, členění jednotlivých kapitol a přehled literatury související s tematikou dizertace odpovídá zvyklostem a svědčí o odborných zkušenostech ve vědecké práci i odpovědném přístupu k řešené problematice.

Zpracování tématu s ohledem na dosavadní stav problematiky

Téma dizertace je nepochybně dlouhodobě aktuální, a svým významem se řadí k prioritám medicínského výzkumu vrozených vývojových vad obličeje. Každá studie přispívající novými poznatky ke zlepšení kvality společenského uplatnění, estetiky a funkce i vyvážené psychosociální sféry rozštěpového jedince je nesmírně cenná a přispívá ke koordinované interdisciplinární spolupráci týmu odborníků ve specializovaných centrech.

V úvodní stati se autorka zaměřila v plné šíři na základní informace a ucelenou formou shrnuje současné poznatky etiologie, incidence a terapie rozštěpových vad. V rámci prevence vzniku rozštěpových vad upozorňuje na význam prekoncepční prevence. Za nejpodstatnější ale považuje nezastupitelnou úlohu genetického poradenství a plánování koncepce v rodinách s genetickou zátěží.

Podrobně je diskutována otázka léčebných strategií a terapeutických protokolů, které se v jednotlivých specializovaných centrech výrazně liší. Vzhledem k různým typům operačních protokolů a rozdílnému hodnocení efektivity léčby je srovnání dosažených výsledků i jejich stability velmi obtížné. Autorka konfrontuje standardně používané indexy vztahu zubních oblouků, zejména index Goslon, nebo novější Eurocran index. Dospívá ale k závěru, že jediným jasným výsledkem většiny studií je požadavek centralizace léčby v týmu odborníků na danou problematiku.

Cíl studie

Cíl studie je rozdělen do dvou okruhů. V první části autorka rekapituluje nejnovější poznatky etiopatogeneze, vývoje a růstu stomatognátního systému rozštěpových jedinců. Jde o cílenou konfrontaci i kritické hodnocení faktů.

Hlavním a nosným programem dizertace je experimentální studie, analýza morfologických odchylek vývoje střední oblasti obličeje v souboru jedinců s jednostranným celkovým rozštěpem na straně jedné a v souboru jedinců s izolovaným rozštěpem patra na straně druhé.

Vhodnost použitých metod a postupů

V retrospektivní studii pacientů léčených na Oddělení ortodontie a rozštěpových vad Fakultní nemocnice Královské Vinohrady byl zpracován bohatý materiál dostatečně velkých souborů jedinců s celkovým rozštěpem a samostatným rozštěpem patra. Metodika digitalizace vybraných parametrů středního obličeje byla opakovaně ověřena jako spolehlivý objektivní ukazatel měření. K hodnocení vztahů zubních oblouků si autorka vybrala index Goslon doporučený projektem Eurocleft.

V celkové koncepci dílčích studií je zahrnuta celá řada vlastních cílených pozorování a závěrů. Dizertace má logické členění, umožňuje rychlou orientaci a odpovídá zvyklostem. Pro další pokračování této studie bych si dovilil navrhnout doplnit rozsah sledovaných parametrů také o analýzu estetiky obličeje, zejména citlivé nazolabiální komponenty.

Kvalita docílených výsledků a pozorování

Autorka dospěla k originálním poznatkům, jak již bylo řečeno na výši dobře doložené a oponované současné metodologie. Srovnávací studie na podkladě hypotézy prokázala podstatné rozdíly v utváření vztahů zubních oblouků. Index Goslon yardstic skóre se u jedinců s kompletním rozštěpem pohyboval převážně v nevyhovujících kategoriích, zatímco u izolovaného rozštěpu byly anteroposteriorní vztahy vesměs příznivější.

Diskrepanci v sagitálním vztahu zubních oblouků přikládá autorka vrozeným tkáňovým růstovým deficitem u pacientů s kompletním rozštěpem a nepříznivým vlivům chirurgické rekonstrukce.

Celkově lze dizertaci hodnotit jako významný příspěvek k poznávání komplexu složitých otázek provázejících úskalí vrozených vývojových vad obličeje.

Význam dizertace pro další rozvoj vědy

Význam dizertace vidím kromě dalších vědních poznatků zejména ve vytvoření reprezentativní báze dat vybraných parametrů vývoje maxilofaciální oblasti u jedinců s kompletním jednostranným rozštěpem a izolovaným rozštěpem patra. V medicínské rovině jsou akcentovány nové poznatky v oblasti diagnostiky v přímé návaznosti na stanovení optimálního léčebného protokolu.

K autorce mám dva dotazy:

1. Jaké má zkušenosti a jaké rozdíly vidí v dlouhodobých výsledcích ortodontické léčby pacientů s celkovým jednostranným rozštěpem a u pacientů s izolovaným rozštěpem patra.

2. Jak lze posuzovat stabilitu protetické rekonstrukce fixní dentální náhradou u pacientů s implantací kostní tkáně v místě rozštěpu alveolárního výběžku.

Závěr

MUDr. Wanda Urbanová úspěšně uzavřela jednu z etap ucelené studie zaměřené ke sledování vývojových trendů střední obličejové etáže a efektivity léčby rozštěpových jedinců. Předložená dizertace je dokladem vysokého odborného profilu autorky a její schopnosti zabývat se širšími souvislostmi jednotného tématu.

Dizertace splnila vytčené cíle, používá adekvátní metody a je přínosná i pro příbuzné vědní obory. Významný podíl na kvalitě dizertace má nesporně i školitelka, uznávaná osobnost v ortodoncii, MUDr. Magdaléna Koťová, PhD.

Doporučuji proto vědecké radě UK LF v Plzni udělit MUDr. Wandě Urbanové na podkladě dosavadních vědeckých výsledků a úspěšné obhajobě dizertace hodnost PhD.

V Praze 17.12.2012

Prof. MUDr. Jaroslav Racek, DrSc.
Ústav klinické a experimentální stomatologie
UK 1. LF a VFN